

Jaroslav Blahník – kurýr, který střílel

IVO PEJČOCH

Jako chladnokrevné zabijáky líčila komunistická propaganda „agenty-chodce“, kurýry západních zpravodajských služeb. Prý přecházeli hranice proto, aby vraždili české pohraničníky a příslušníky SNB. Skutečnost tomu nemohla být vzdálenější. Z oblasti státní hranice není potvrzen jediný případ usmrcení příslušníka Pohraniční stráže nebo Pohraničního oddělení SNB „agentem-chodcem“. Výjimečné případy, kdy kurýr skutečně usmrtil představitele státní moci, se odehrály výhradně ve vnitrozemí a většinou se jednalo o sebeobranu před hrozícím zatčením.

Kolem 500 kurýrů padlo do rukou Státní bezpečnosti a v následných soudních procesech dostali vysoké tresty odnětí svobody. Celkem 42 kurýrů bylo odsouzeno k trestu smrti a popraveno – jejich osudy jsme v minulosti s Prokopem Tomkem rozebrali v knize *Agenti-chodci na popravišti*¹. V reakci na ni se nám postupně ozvalo několik příbuzných popraveného kurýra Jaroslava Blahníka, kteří pomohli doplnit dosud neznámá fakta z jeho života. Poskytli nám rovněž Blahníkovy fotografie, protože tento mladý muž byl jediným exekvovaným kurýrem, jehož podobu jsme dodnes neznali. Na základě těchto materiálů a poznatků získaných studiem dosud neznámého sekundárního materiálu jsem mohl Blahníkův životopis výrazně doplnit a zpracovat do následujícího textu.

Jaroslav Blahník se narodil 2. března 1927 v Plzni do rodiny zámečníka Čs. státních drah Jaroslava Blahníka a jeho manželky Anastázie, rozené Fleiřhansové, prožil však dramatické dětství. Když mu bylo jedenáct a jeho

mladší sestře Miloslavě pět let, matka zemřela a otec se záhy znovu oženil s Boženou Kviderovou. Jaroslav vychodil pět tříd obecné a čtyři třídy měšťanské školy. Chtěl dál studovat na vyšší průmyslové škole, ovšem jeho plány se náhle zhroutily.

Otce totiž v červnu 1942 zatkl Gestapo pro přechovávání zbraní. Byl odsouzen k 10 letům káznice. Také jeho nevlastní matka skončila pro spolupráci s odbojem za mřížemi – byla odsouzena k jednomu roku nepodmíněně. Otce věznili až do konce války. Podle vzpomínek příbuzných však zapříčinila uvěznění Jaroslava. Jeho strýc, pokrývač Stanislav Fleiřhans, našel těsně před válkou při práci na půdě domu, na němž opravoval střechu, schovanou pistoli. Nebyla funkční, ale předal ji Jaroslavu Blahníkovi staršímu, který ji jako zručný mechanik dokázal zprovoznit a přes první válečné roky ji přechovával v úkrytu. Jeho druhá žena Božena ale o pistoli věděla a v atmosféře silících represí po nástupu

Reinharda Heydricha jako zastupujícího říšského protektora v Protektorátu Čechy a Morava dostala na jaře 1942 strach, že ji Němci u nich doma najdou. Nenapadlo ji nic lepšího, než že pistoli zabalila do novin a balíček dala tehdy patnáctiletému Jaroslavovi s tím, že ho má hodit do řeky. Zvědavý mladík se samozřejmě podíval, co v balíčku je, a klukovská touha po zbrani zvítězila nad strachem z možného trestu. Zahrabal balíček v jeskyni za městskou čtvrtí Lobzy, kam si chodívali s kamarády hrát.

Domníval se, že jde o bezpečné místo, ale tragickou shodou náhod si krátce poté do té samé jeskyně udělali výpravu němečtí mládenci z plzeňské Hitlerjugend, všimli si, že v jeskyni někdo nedávno kopal, a balíček našli. Pistole byla zabalená do novin a na těch bylo poznamenané jméno odběratele. Gestapo mělo v tomto případě snadnou práci. K události došlo ještě před atentátem na Heydricha a snad jedině díky tomu neměla ty vůbec nejhorší následky. Obě nezletilé děti, Jaroslav i jeho

1 PEJČOCH, Ivo - TOMEK, Prokop: *Agenti-chodci na popravišti. Kurýři západních zpravodajských služeb popravení v letech 1949–1958*. Svět křidel, Cheb 2010.

sestra Miloslava, však musely žít v následujících měsících u příbuzných v Plzni a řada plánů, které s nimi měl otec do budoucnosti, se nemohla realizovat.

Z vytoužených středoškolských studií mladého Jaroslava tedy sešlo a nezbylo, než aby se začal učit auto-mechanikem ve firmě příbuzného Josefa Kvidery v Plzni. Bydlel u svých tet z otcovy strany, Anny a Vlasty Blahníkových.² O léta později přiznal, že mu u nich bylo mnohem lépe než doma, protože macecha k němu neměla kladný vztah. V Plzni pracoval až do konce roku 1945, potom se přestěhoval do Stříbra a nastoupil místo automechanika u firmy Jaroslava Olexy. V listopadu 1947 vstoupil do Národně socialistické strany, jinak byl organizován také ve skautském oddílu v Plzni.

V Haagu a na hranicích

Roku 1947 se ve Stříbře seznámil s ředitelem nizozemské prodejny československých automobilů Škoda Pieterem Cornelisem Lauretem, jemuž opravoval jeho vlastní auto. Zákazník Blahníka pozoroval při práci a potom mu nabídl zaměstnání v Haagu. Jaroslav začal dojednávat s pražským ředitelstvím firmy Škody nutné formality. Zaměstnání získal, v Praze dostal nový vůz k převozu do Haagu, kde již zůstal. Pracoval tu jako automechanik, zajišťoval také přepravu nových automobilů z Československa do Nizozemska. Do Čech se vrátil na Vánoce 1947, po nich nastoupil na místo řidiče u Západočeských dřevařských závodů ve Stříbře. Mimo jiné stahoval dřevo v lesích hraničního pásma a dobře tak znal tamní terén.

Po komunistickém převratu v únoru 1948 záhy poznal, jakým směrem se nový režim vydává, a rozhodl se, že v nesvobodné zemi nebude dále žít. Ve stejné době se spřátelil s mladým kovářem Václavem Simbartlem, kterého

PROTEKTORAT BOHEMEN U. MÄHREN. PROTEKTORAT CECHY A MORAVA.

Land: BÖHMEN. Země: CECHY.

Politischer Bezirk: PILSEN. Politický okres: PLZEŇ.

Bl: 221. Zahl: 904. Císlo:

Heimatschein, Domovský list,

in welchem die Stadtgemeinde Jméno místo
PILSEN **PLZEŇ**
bestätigt, daß **PLZEŇ**
potvrzuje, že

Jaroslav Blahník

Beruf: Lehrling povolání: učedník
Tag, Monat u. Jahr den, měsíc a rok
der Geburt: 2. 3. 1927 narození: 2. 3. 1927

Stand: ledig stav: svobodný

in dieser Gemeinde das Heimatsrecht má v této obci domovské právo,
besitzt, welches er durch jehož nabyl
durch die Geburt nach dem Vater, narození po otci, /který přísluší
/der seit 14. 1. 1908 nach Pilsen do Plzně od 14. 1. 1908/.

zuständig ist/

erworben hat.

Pilsen, den 1. Juli 1944. V Plzni dne 1. července 1944.

Für die Gemeinde: Iménem obce:

Ochůzimester: veřejný notář:

Domovský list Jaroslava Blahníka

Foto: SOA Plzeň

poznal roku 1946, když vykonával ve Stříbře vojenskou prezenční službu, a který měl na situaci podobný pohled. Simbartl se na Blahníka obrátil s prosbou o pomoc při útěku do Německa, věděl totiž, že se perfektně vyzná v lesích kolem státní hranice. Blahník mu pomoc slíbil, ale rozhodl se odejít s ním a začít na Západě nový život. Oba mladí muži se shodli, že budou pokračovat dál, mimo válkou

rozvrácenou Evropu. Simbartl doporučoval Austrálii nebo Kanadu, měl zjištěno, že tam poměrně ochotně přijímají pracovníky dělnických povolání. Domluvili se, že Simbartl, který nebyl místní, přijede 13. července 1948 do Stříbra a přenocuje v hotelu Evropa. Následujícího rána společně odjeli vlakem do Boru u Tachova, kde si Blahník nedaleko nádraží povšíml traktor dřevařských závodů, jehož

² EISENHAMMER, Miroslav: *Jaroslav Blahník – rodinné vzpomínky* (rukopis v držení autora).

řidič nakládal na valník pytle. Namluvil mu, že je rovněž dřevař, a požádal ho, aby je svezl do Přimdy.

Řidič je skutečně vzal s sebou. Po příjezdu do Přimdy k hostinci U Novotných mu dali za odměnu dvacet korun a třicet cigaret a pěšky pokračovali směrem na Svatoú Apolenu. Cestou odbočili ze silnice a lesními cestami mířili k hranici. Ve vzdálenosti necelých pět set metrů od přechodu v Rozvadově čekali ukryti v lese až do setmění. Na německou půdu vstoupili ve 23.00 hodin a pokračovali do Waidhausu, kde se přihlásili na policejní stanici. Ráno je odvezli do Vohenstrassu, kde 16. července absolvovali pohovor s úředníky americké vojenské kontrarozvědky CIC. Komisař pro uprchlíky jim potom vyhotovil dokumenty pro přijetí v uprchlickém táboře v Regensburgu a předal jim dva lístky na vlak. Téhož dne večer se oba hlásili v Regensburgu na příslušné adrese, kde je ubytovali společně se čtyřiceti dalšími Čechy v tělocvičně bývalé školy Goetheschule, z níž se v popisované době stalo známé záchytné středisko pro Čechoslováky prchající před komunistickým režimem. Blahník se Simbartlem v něm strávili čtyři týdny, do doby, než byl tábor zrušen a oni se museli vystěhovat. Poslali je do Gmündu, kde vznikl nový uprchlický tábor v budově zrušených kasáren. Na oba tam dolehla finanční tíseň, nevěděli, jak si opatřit kvalitnější stravu a oblečení. Za této situace začali uvažovat o tajném přechodu do Československa, kde by získali nějaké nedostatkové zboží, které by pak v Bavorsku prodali na černém trhu. Jak se dozvěděli od spolubydlících, tímto způsobem si potají vylepšoval svízelnou ekonomickou situaci ne jeden exulant. Jedna z obyvatelk tábora, Jitka Kubelíková, Blahníkovi navrhla, aby se v Praze zastavil u jejího známého Oldřicha Mikulíka. Po vyslovení hesla „Zákolany“ od něj prý dostane jabloneckou bižuterii, kterou přiveze do Německa. O výdělek se pak měli rozdělit napůl. Blahník souhlasil a skutečně se vydal do Čech stejnou cestou, kterou se Simbartlem přišli.

Jaroslav Blahník

Foto: archiv rodiny

V Boru u Tachova nastoupil na vlak a přes Planou u Mariánských Lázní a Plzeň se dostal do Prahy. Mikulíka našel, prokázal se heslem a vyřídil mu prosbu Kubelíkové, aby sehnal co možná největší množství jablonecké bižuterie. Peníze mu Blahník měl přinést při další cestě. Mikulík souhlasil, ovšem s tím, že to nestihne dříve než za tři dny. S Blahníkem, který neměl

v Praze kam se uchýlit, se domluvil, že se po tuto dobu schová u něj doma. Třetího dne Mikulík opravdu přinesl dvacet tuctů náhrdelníků známé jablonecké bižuterie, s nimiž se Blahník vrátil osvědčenou cestou do Německa. Kubelíkové se podařilo veškerou bižuterii na černém trhu prodat. Dohodli se proto, že Blahník podnikne další ilegální cestu v říjnu 1948.

I druhá tajná výprava přes hranice proběhla bez větších problémů. Jaroslav Blahník během ní vyrovnal předchozí pohledávku a vrátil se do bavorského uprchlického tábora s další dodávkou bižuterie.

Tajemný muž od „Myšáka“

Na třetí pašeráckou výpravu se vydal koncem listopadu, nyní ne sám, ale vzal s sebou JUDr. Hrdličku, s nímž se znal z tábora. Podle pozdější vyšetřovací verze přicházel tento muž do Československa, aby zde organizoval protikomunistický odboj. Nevyznal se však tak dobře v příhraničním terénu, proto Blahníka požádal o doprovod přes hranice. V Boru u Tachova se rozdělili, Hrdlička pokračoval za svými cíli a Blahník nastoupil na vlak a odcestoval do Prahy. Tady vyřídil předem domluvené obchody s Oldřichem Mikulíkem, který mu přinesl slíbenou bižuterii, navíc i další v Německu nedostatečné zboží, a vypravil se zpět. Ze Stráže u Tachova jej do Přimdy odvezl za určitý obnos osobním automobilem jeho známý Josef Sedláček. Přechod se podařil, zastavila jej však hlídka německé pohraniční policie, již se snažil namluvit, že právě utekl z ČSR. Jeden z policistů ho ovšem poznal a jako pašeráckovi mu zabavili přenášené zboží. Blahník skončil před trestním soudem, který jej potrestal třemi měsíci odnětí svobody nepodmíněně.

Zhruba po týdnu jej ve výkonu trestu navštívil neznámý muž, jenž se představil jako Rudolf Schön. Ve skutečnosti pod tímto krycím jménem vystupoval kurýr CIC a organizátor protikomunistického odboje Rudolf Boleslav, který patřil mezi členy efektivní zpravodajské exilové sítě, vybudované a řízené někdejšími československými důstojníky, bratry Aloisem a Ferdinandem Šedovými. Během rozhovoru mladíkovi sdělil, že pracuje v Regensburgu pro americko-

kou CIC, a nabídl se, že by mu v jeho komplikovaném postavení dokázal nějakým způsobem pomoci. Jaroslav Blahník se nutně potřeboval dostat zpátky ke svému zabavenému zboží, v němž byla uložena jeho veškerá aktiva, na část měl dokonce vypůjčené prostředky, které chtěl uhradit ziskem z prodeje. „Rudolf Schön“ zase hledal dobrovolníka, který by se nebál chodit přes hranice jako kurýr americké zpravodajské služby s depešemi. Blahník se nacházel ve svízelné situaci, a proto nebezpečnou nabídku přijal. Po absolvování tříměsíčního trestu se vypravil zpátky do Gmündu, ale uprchlický tábor právě rušili a jeho samotného přemístili do Lechfeldu. Tady jej po čtyřech týdnech „Rudolf Schön“ navštívil a pověřil prvním úkolem pro CIC.

Blahník se po čtrnácti dnech vydal na cestu do Regensburgu, kde absolvoval smlouvenou schůzku s „Rudolfem Schöнем“ v nádražní kavárně. Potom se oba ubytovali v hotelu pro americké státní příslušníky. Tady mu „Schön“ osvětlil podstatu jeho úkolu. Měl překročit hranice, dostat se na vlakovou zastávku a vydat se do Prahy, kde by 25. února 1949 v 9.00 hodin navštívil legendární kavárnu a cukrárnu Myšák ve Vodičkově ulici. Tam jej měl čekat muž, kterému by předal dva dopisy od „Schöna“, předtím se mu však neznámý měl prokázat ověřovacími hesly. Pokud by Blahníka dopadli příslušníci Státní bezpečnosti, měl rozkaz oba listy nepozorovaně zlikvidovat, nejlépe spolknout.

Blahník podle instrukcí přijel do Prahy, ve stanovenou hodinu vešel k „Myšákoví“, kde si všiml muže, jehož mu popsal „Schön“. Přisedl si k němu a vyslovil smlouvené heslo: *Promiňte, nejste vy pan Ruda? Elegantně oblečený čtyřicátník přitakal: Ano, jsem.* Seděli spolu u stolku, ale v podstatě se spolu nebavili. Blahník svého kontaktu předal dopisy a převzal

od něj malý balíček. Po přibližně půl hodině se rozloučili a neznámý odbojář odešel. Jaroslav Blahník splnil v Praze i další úkoly, navázal kontakt s pracovníkem Národní bezpečnosti Františkem Bumbálkem, který mu přislíbil shromažďování zpravodajsky důležitých informací. Kontaktoval rovněž pracovníka redakce časopisu *Naše vojsko* Vlastimila Hechta, který mu rovněž slíbil získávat požadované zpravodajské informace.

Potom odešel na Wilsonovo nádraží, nasedl na vlak do Plzně, odkud pokračoval do Staňkova. Ze Staňkova odjel do Stráže a potom už pěšky pokračoval do Přimdy. Odsud se vydal osvědčenou lesní pěšinou ke státní hranici, již po desetidenní akci překonal u Rozvadova. Došel do Waidhausu a na místním nádraží nasedl na vlak a odcestoval do Weideny, kde se setkal s „Rudolfem Schöнем“. Předal mu balíček od spojky z Prahy a popsal průběh celé kurýrní operace.³

V polovině března 1949 uskutečnil další tajnou cestu do Československa, celkem již pátou, z toho druhou pro americkou zpravodajskou službu. Stejně jako v předchozím případě ho kontaktoval „Rudolf Schön“ a pozval ho ke schůzce v Regensburgu. Noc opět strávili v hotelu pro americké příslušníky, kde dostal Blahník nové úkoly. Měl opět jet do Prahy a v určený den v 9.00 hodin zajít k „Myšákoví“, sednout si k popsánímu muži, který působil jako spojka, předat mu tři dopisy a současně převzít balíček pro CIC. Během této cesty však neměl Blahník vystupovat pouze v roli kurýra zpravodajské služby, ale při cestě zpět měl zastat i roli převaděče a do Bavorska s sebou převést jistého JUDr. Pátka a jeho snoubenku Jiřinu Richterovou. Blahník z rozhovoru se „Schöнем“ vyrozuměl, že Pátek zřejmě má pro americké zpravodajce značnou cenu. Rezydent mu předal peníze na nutné provozní výlohy a také poloautomatickou pistoli

3 ABS, f. Vyšetřovací spisy – Plzeň (dále jen PL-V), vyšetřovací spis a. č. V-2506 Plzeň, Josef Blahník a spol., protokoly z výpovědi Josefa Blahníka.

Blahníkovi spolupracovníci Vlastimil Hecht a Ondřej Baculík (vpravo) jako příslušník slovenské armády za druhé světové války Foto: ABS

Astra ráže 9 milimetrů se šesti náboji v zásobníku.

Jaroslav Blahník odcestoval z Regensburgu a v nočních hodinách překročil hranici. Vydal se obvyklou cestou, v lese však provlhl a měl promáčené a špinavé boty, proto se zastavil ve Stráži u Tachova u svého známého Ondřeje Baculíka. Ten byl za války povolán do slovenské armády, na východní frontě padl do sovětského zajetí, v němž se přihlásil do 1. čs. armádního sboru v SSSR. Jako jeho příslušník se účastnil frontových bojů. Po válce demobilizoval, pracoval jako autodopravce, potom se přestěhoval do Stráže u Tachova, kde se živil jako rolník. Žil zde v usedlosti, kde se Blahník usušil a očistil, aby při cestě vlakem nebyl nápadný hlídkám na nádražích. Jakmile se mu podařilo dát se do pořádku, mohl pokračovat v cestě za svými úkoly. U Baculíka se však seznámil s jistou Jiřinou Maříkovou, s níž navázal milostný poměr. Paradoxem bylo, že její muž pracoval u StB. Ve smluvenou hodinu přišel do kavárny Myšák, kde na minutu přesně čekal tentýž muž jako minule. Blahník mu předal dopisy a dostal pokyn vrátit se na místo v sedm večer. Muž na schůzku přivedl mladou ženu, již představil jako Jiřinu Richterovou a seznámil ji s převaděčem. Vzhledem k tomu, že její snoubenec Pátek nebyl

Stavení Baculíkových

Foto: ABS

v Praze, nabídla Blahníkovi, aby se u ní ubytoval, dokud se Pátek nevrátí. Blahník se také dvakrát sešel s Františkem Bumbálkem, od něhož dostal seznam některých pracovníků Bezpečnosti, a s Vlastimilem Hechtem, s nímž domluvil opatřování odborných časopisů a dalšího materiálu. Ten na schůzku přivedl i bývalého polského továrníka Valdemara Štetku a svého kolegu Stanislava Uldricha, kteří byli ochotni získávat požadované údaje a do budoucna měli zájem o převedení do Německa.

Pomoc při útěku na Západ přislíbil Blahník i Hechtovu známému Karlu Grollovi. Když se Pátek vrátil do hlavního města, promluvil s Blahníkem a připravili se na cestu. Rychlíkem přes Plzeň dojeli až do Stráže u Tachova, zastavili se u Baculíků a domluvili se s místním pekařem, že je za úplatu odveze do Přimdy.

Odtud pokračovali pěšky a obvyklou cestou u Rozvadova přešli hranici do Německa. Šli ale dále, od „Rudolfa Schöna“ měli totiž pokyn dostat se do Weidenu a do té doby se nehlásit

policii. Ta je však zastavila, když procházeli Waidhausem, a zajistila je na své služebně. Blahníkovi se podařilo přemluvit přítomného amerického důstojníka, aby ho nechal zatelefonovat. Spojil se s úřadovnou CIC a vyzval ji k předání vzkazu „Rudolfu Schönovi“. Na jeho zásah byli oba propuštěni a Blahník se vydal do Norimberku. V hotelu se sešli se „Schönem“, kde mu Blahník předal balíček z Prahy a popsal průběh celé mise.

Kovbojka hospodského Vaška

Jaroslav Blahník se vrátil do uprchlického tábora, kam mu 18. května 1949 přišel lístek od „Schöna“ s výzvou k další schůzce v Regensburgu. Kurýr poslechl a již následujícího dne odjel vlakem na setkání. „Rudolf Schön“ na něj čekal už na nádraží a společně odešli do amerického hotelu, kde probrali nový kurýrův úkol. Byl podobný těm předchozím: Blahník se měl znovu vypravit do Prahy a u „Myšáka“ se sejit s mužem, jehož už znal z dřívějších setkání, a předat mu dopisy. Se „Schönem“ se znovu sešli v sobotu 21. května, kdy převzal tři dopisy a dozvěděl se, že má převést do Německa čtyři osoby, matku s dvanáctiletou dcerou a asi čtyřicetiletého muže se synem. Od člověka, s nímž se měl v Praze sejit, měl zjistit přesné umístění cel některých mužů zavřených ve věznici Praha-Pankrác. Jednalo se o generála Karla Kutlvašra, vojenského pilota štábního kapitána Ervína Novotného, podplukovníka Josefa Hrušku, majora Jana Krátkého a několik dalších. Měl také nakoupit sadu speciálních map vybraných částí Československa. Kromě toho měl sehrát i roli jakéhosi náboráře. „Schön“ mu vysvětlil, že se má pokusit získat pro spolupráci s americkou zpravodajskou službou štábního kapitána československé armády Karla Sekyru, na něhož dostal

Nádražní lavice, na níž spal Blahník před osudnou přestřelkou

Foto: ABS

kontakt. Vedle oficiální části měla jeho zpravodajská mise i osobní náplň: nesl s sebou dopisy od některých obyvatel tábora pro jejich rodinné příslušníky v Československu, které měl odeslat z Prahy.

Ještě téhož dne se Blahník vydal k hranici, již překonal na osvědčeném místě u Rozvadova. Pak pochodoval až do noci, dokud se nedostal ke Stráži u Tachova. Tady se chtěl ukrýt ve stodole u svých přátel Baculíkových a přespat tu. Když však otevřel vrata, přistoupil k němu neznámý muž. Vysvětlil, že je Baculíkův kamarád a přišel na návštěvu, ale nechce ho tak pozdě budit. Dali se do řeči, Blahník však brzy vytušil, že muž nemluví pravdu, velmi podezřele například vypadalo jeho tvrzení, že pochází ze Stříbra. Jaroslav Blahník totiž město velmi dobře znal a několika kontrolními dotazy si ověřil, že neznámý ve Stříbře snad nikdy nebyl. Ráno zašel k Baculíkům, druhý muž však zůstával ve stodole. Blahník se na něj Ondřeje Baculíka ptal, ten ho však uklidnil, že je to jejich dobrý známý. Po chvíli přišel do světnice s dvěma muži. Baculík jednoho z nich představil jako svého kamaráda z voj-

ny Matěje Furdana, druhým byl jeho přítel Bohuslav Tuček, kteří chtěli po lesních cestách odejít do Německa. Blahník zůstal v kuchyni po celý den, večer po setmění se Baculíkova žena zvedla a šla pro manžela do hospody. Po chvíli se vrátila s pláčem a stěžovala si kurýrovi, že jí manžel nalfackoval a v opilosti ztropil žárlivou scénu. Vyčetl jí, že prý s Blahníkem udržuje milostný poměr, přestože se to nezakládalo na pravdě. Jaroslav Blahník usoudil, že za takové situace nebude přilévat svou přítomností oleje do ohně, sbalil si věci a odešel směrem k místnímu nádraží. Vešel do liduprázdné čekárny, natáhl se na lavici a dal si pod hlavu aktovku. Chtěl tady v klidu přespat a potom nasednout na první ranní vlak do Plzně a odtud pokračovat do Prahy.⁴

Před čtvrtou hodinou ranní se však otevřely dveře a do čekárny vstoupil jakýsi muž. Přecházel čekárnou a několikrát žádal Blahníka o sirky. Ten mu opakoval, že žádné nemá, a posadil se na lavici, kde do té doby spal. Neznámý se ho začal vyptávat, kam jede a kde pracuje. Kurýr se pokusil vymluvit, že pracuje jako dřevař v lesích u Přimdy, v neděli má volno

4 PEJČOCH, Ivo – TOMEK, Prokop: *Agenti-chodci na popravišti. Kurýři západních zpravodajských služeb popravení v letech 1949–1958*, s. 53–58.

a jede si ho užít do Prahy. Muž vyšel z čekárny na nástupiště a Blahník sledoval, jak se dal do hovoru s ženou, která čekala na první ranní vlak. V kurýrovi rostlo podezření, že jde o příslušníka Státní bezpečnosti. Baculík ho totiž varoval, že v okolí působí pracovník StB jménem Spilka, a Blahník se začal domnívat, že se s ním právě setkal. V tom jej utvrdil sám neznámý, který se po chvíli vrátil a vyzval ho ke kontrole osobních dokladů. Blahník mu ukázal občanský průkaz, který si před časem v německém uprchlickém táboře vypůjčil od svého známého Dalibora Košatského, muž pokýval hlavou a odešel. Po chvíli si to však rozmyslel, znovu se vrátil a přikázal kurýrovi, aby mu ukázal obsah aktovky. Přitom držel pravou ruku v kapse kabátu, a jak byl Jaroslav Blahník přesvědčen, třímal v ní pistoli. Kurýr využil nepozornosti domnělého příslušníka StB a rovněž se připravil k přestřelce – opatrně a nestřeženě vytáhl z kapsy pistoli, držel ji v pravé ruce. Podal muži aktovku, ten ji otevřel a uviděl čokoládu, balíček kakaa a tři balíčky amerických cigaret, tedy věci, které evidentně pocházely ze Západu. Okamžitě na Blahníka namířil pistoli, ten ale odkryl svou zbraň a rovněž namířil. Muž poručil: *Polož to!*, na což Blahník reagoval slovy: *Položte to vy!* Muž příkaz opakoval a kurýr mu navrhl, aby zbraně odložili oba. Neznámý jej však nenechal větu ani dořít a vypálil.

Blahníkovi projela levou rukou prudká bolest, ve zlomku sekundy si uvědomil, že jde o život, a začal okamžitě palbu opětovat. Vystřílel na muže všechny náboje, ten rovněž pálil a kurýra podruhé zasáhl, tentokrát do stehna. Sám byl však velmi vážně poraněn několika projektily. Dopadl na lavici a začal kolabovat.

Jaroslav Blahník strčil pistoli do kapsy, a jak mu to jen zranění dovo- lovala, rozběhl se z nádraží směrem ke Stráži u Tachova. Po dvou stech metrech však začala působit ztráta krve a sílicí šok, které jej připravily o většinu sil. Držel se trati a dokázal dojít ke stodole u stavení Ondřeje

Nádražní čekárna, v níž došlo k přestřelce (nahore), a stodola, kde se Jaroslav Blahník ukrýval
Foto: ABS

Baculíka, v níž se ukryl. Po hodině přišel Matěj Furdan a řekl mu, že jeho protivník podlehl střelným zraněním a že se v okolí rozeběhlo široké pátrání po střelci. Jaroslav Blahník plánoval ukrývat se ve stodole, než se zotaví natolik, aby byl schopen dojít pěšky zpátky do Německa, musel rovněž vyčkat, až skončí policejní pohotovost.

Po nějakém čase se však před stodolou ozval hlasitý povel, aby vyšel ven, jinak že příslušníci SNB zahájí střelbu. Kurýr zavola, že je zraněný

a není schopen chůze, policisté vtrhli dovnitř a vyveklí ho před stavení. Vzhledem k jeho zdravotnímu stavu ho odvezli k nezbytnému ošetření do vězeňské nemocnice v Plzni. Když se poněkud zotavil, začali ho vyslýchat.

Až teď mu řekli, kdo byl protivník, kterého smrtelně zranil při přestřelce. Paradoxně vůbec nešlo o příslušníka nebo agenta Státní bezpečnosti, nýbrž o hospodského ze Stráže u Tachova Ondřeje Vaška, otce dvou dětí, pocházejícího ze Slovenska. Jak se vše seběhlo a proč k přestřelce došlo,

částečně osvětlila Vaškova manželka Eva. Při výslechu na policii uvedla, že se u nich v hostinci Ondřej Baculík s Matějem Furdanem strašně opili, tropili výtržnosti a nechtěli odejít. Potom prý jejímu muži prodali pistoli a hrst nábojů. Proč o několik hodin později začal v nádražní čekárně bezdůvodně vyslýchat Jaroslava Blahníka, není zcela jasné. Je dost pravděpodobné, že mu pistole v kapse dodala pocit moci, který si chtěl užít, a pospávající mladík pro něj byl nejbližší obětí. Rekonstrukce a prohledání místa činu ukázaly, že Vaško vystřelil celkem sedmkrát a Blahník pětkrát. Hostinský byl čtyřikrát zasažen, smrtelným se ukázal průstřel dutiny břišní, ostatní kulky měl v rukách a noze.⁵

Státní bezpečnost vyšetřovala nejen zraněného kurýra, ale i všechny, kteří mu na československém území pomáhali. Na základě získaných poznatků sestavila trestní oznámení.

Případ pak převzala Státní prokuratura, jež 17. září 1949 sepsala obžalovací spis proti skupině lidí v čele s Jaroslavem Blahníkem. Prokurátor mezi ně zařadil všechny, s nimiž se Blahník setkal nebo kteří mu poskytli pomoc či přístřeší. Vedle Baculíka a jeho ženy, jejich rodičů Fanfrlíkových či Furdana tak byl obžalován třeba pekař Josef Sedláček, který kurýra svezl autem.⁶

Tři pamětní desky

Státní soud v Praze zasedal nad případem Jaroslava Blahníka a jeho podporovatelů ve dnech 3. a 4. listopadu 1949 za předsednictví JUDr. Bartoše. Je pozoruhodné, že líčení začalo jen několik týdnů po podání obžaloby, takzvaná „revoluční spravedlnost“ byla skutečně mimořádně rychlá. Na lavici obžalovaných zasedlo cel-

Valdemar Štetka

Foto: ABS

kem čtrnáct lidí. Jaroslav Blahník byl prohlášen vinným velezradou, vyzvědačstvím a vraždou, ostatní vyzvědačstvím nebo spolením proti státu, Matěj Furdan a jeho kamarád Bohuslav Tuček nedokonaným pokusem o nedovolené opuštění republiky. Jaroslav Blahník si vyslechl rozsudek trestu smrti, z dalších byli nejdelším vězením v trvání 12 let potrestáni Ondřej Baculík, Valdemar Štetka a Vlastimil Hecht, na 10 let byli odsouzeni Josef Sedláček a Josef Uldrich, Baculíkova manželka Eva měla ve vězení prožít 5 let, její otec Karel Fanfrlík 3 roky a matka Božena 1 rok, neboť o Blahníkově pobytu věděli.⁷ Za napomáhání kurýrovi byli k trestům v rozmezí pěti měsíců až dva a půl roku odsouzeni rovněž Marie Škopková, Jan Škopek a Hilda Vachtová.

Jaroslav Blahník a část odsouzených se odvolali k Nejvyššímu soudu, který jejich případ projednal 14. dub-

na 1950 za předsednictví JUDr. Michala. Soud však neshledal důvody pro změnu absolutního verdiktu pro Jaroslava Blahníka nebo snížení trestní sazby u kteréhokoliv z nich a odvolání zamítl.⁸ Stejně tak 7. listopadu zamítl samostatné odvolání Marie Škopkové jako nedůvodné. Jaroslav Blahník byl popraven ve věznicí Praha-Pankrác 24. června 1950.⁹

V pietním areálu na pražském Ďáblickém hřbitově, vybudovaném v devadesátých letech, se nachází i symbolická náhrobní deska se jménem Jaroslava Blahníka. Jakými těžko vysvětlitelným omylem tvůrců památníku jsou zde však na různých místech desky dvě, se stejným jménem a datem narození, lišící se však datem úmrtí.

Badatelé pátrající po osudu ostatků obětí politických procesů navíc zjistili, že zde Blahník, uvedený na dvou náhrobcích současně, vůbec pohřben nebyl.¹⁰ Urna s popelem Jaroslava

5 Tamtéž.

6 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-2506 Plzeň, Josef Blahník a spol., obžaloba ze 17. 9. 1949, sp. zn. Pst I 1158/49.

7 NA, f. Státní soud - nezpracováno, sp. zn. Or I 1071/49, Jaroslav Blahník a spol., rozsudek ze 4. 11. 1949.

8 Tamtéž, f. Nejvyšší soud - nezpracováno, sp. zn. To 246/50, rozsudek ze 14. 4. 1950.

9 LIŠKA, Otakar a kol.: *Tresty smrti vykonané v Československu v letech 1918-1989*. 2. vydání. ÚDV, Praha 2006, s. 46.

10 DVOŘÁKOVÁ, Zora: *Popravení, kam jste se poděli? Příběh jednoho výzkumu*. Eva, Praha 2013, s. 144.

Blahníka byla ve skutečnosti uskládněna ve věznicí Praha-Pankrác a roku 1965 společně s dalšími uložena do společného hrobu na hřbitově Praha-Motol.¹¹ Odvážného mladíka zde dnes připomíná nápis na černé mramorové desce.

Osobní spisy ostatních vězňů účastníků procesu se bohužel nedochovaly, s výjimkou Valdemara Štětky. Tomu byl po odvolání prokurátora zvýšen trest z 12 na 16 let, podmíněčně jej propustili v rámci velké prezidentské amnestie 10. května 1960, zbytek trestu mu byl prominut rozhodnutím Krajského soudu Praha v červenci 1965.¹² Žil potom v obci Strašín nedaleko Říčán u Prahy.¹³ Lze oprávněně soudit, že v rámci amnestie byli v roce 1960 propuštěni na svobodu i ostatní účastníci procesu, kteří byli potrestáni vysokými tresty odnětí svobody.

Vlastimil Hecht roku 1968 požádal o rehabilitaci a obnovu soudního řízení, což však Nejvyšší soud 13. září 1974 zamítl. Sám Hecht byl již v tu dobu léta po smrti, zemřel 23. března 1969.

Se svým podnětem však částečně uspěl Ondřej Baculík, když Městský soud v Praze 30. ledna 1974 rozhodl o zrušení rozsudku Státního soudu a ponechal mu zbytkový trest za napomáhání zločinům, za který vyslovil trest v trvání 4 let.¹⁴ Baculík žil v sedmdesátých letech jako penzista v Příbrami. Skutečné plné rehabilitace však mohli účastníci procesu dosáhnout až po roce 1989.

Dvě téměř identické pamětní desky, obě na špatném místě

Foto: Ivo Pejčoch

11 NA, f. Správa sboru nápravné výchovy (dále jen SSNV) – nezpracováno, Osobní spisy vězňů, osobní spis Jaroslav Blahník.

12 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-2506 Plzeň, Josef Blahník a spol., rozsudek Krajského soudu Praha z 5. 7. 1965.

13 NA, f. SSNV – nezpracováno, Osobní spisy vězňů, osobní spis Valdemar Štětka.

14 ABS, f. PL-V, vyšetřovací spis a. č. V-2506 Plzeň, Josef Blahník a spol., rozsudek Městského soudu Praha z 30. 1. 1974.